

การศึกษาคำลักษณนามในภาษาตระกูลไท-กะได A Study of Classifiers in Tai-Kadai Languages

สมทรง บุรุษพัฒน์*

grsbr@mahidol.ac.th

บทความปริทัศน์นี้มีจุดมุ่งหมายที่จะสังเคราะห์บทความจำนวน 18 บทความที่เป็นผลงานเกี่ยวกับการศึกษาคำลักษณนามในภาษาตระกูลไท-กะได ผลงานที่สำรวจได้และนำมาสังเคราะห์นี้จะจำกัดเฉพาะบทความไม่รวมหนังสือและไม่รวมผลงานที่ศึกษาคำลักษณนามในภาษาไทย บทความจะเป็นเอกสารที่เขียนเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ มีบทความส่วนน้อยจำนวนหนึ่งซึ่งเป็นเอกสารที่เขียนเป็นภาษาจีนและแปลมาเป็นภาษาไทย

บทความที่เกี่ยวกับคำลักษณนามในภาษาที่จัดอยู่ในตระกูลไท-กะได จำแนกออกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ บทความที่ศึกษาเฉพาะภาษาเดียว และบทความเชิงเปรียบเทียบภาษา

1. บทความที่ศึกษาเฉพาะภาษาเดียว

บทความที่ศึกษาเฉพาะภาษาเดียวส่วนใหญ่ศึกษาภาษาไท-กะไดในกลุ่มไท ได้แก่ ผลงานของ ปราณี (2529) Milliken (2000) Saul (1965) Dongde and Wilaisak (1991) และ Enfield (2004) รวมทั้งผลงานของนักวิชาการจีนที่เขียนเป็นภาษาจีน ได้แก่ ผลงานของ Ban (1998) Qin Xiaohang (2005) Bo Wen Zhe (2003) Li Yong Xing (1993) Zhang Yuan Sheng (1979) และ Wei Qingwen

(1982) ผลงานของปราณี (2529) Milliken (2000) และนักวิชาการจีนศึกษาภาษาจ้วงเหนือซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มภาษาไทเหนือ (Northern Tai) ผลงานของ Saul ศึกษาภาษานุงซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มภาษาไทกลาง (Central Tai) ผลงานของ Dongde and Wilaisak (1991) ศึกษาภาษาพ่าเก และผลงานของ Enfield ศึกษาภาษาลาวซึ่งทั้งสองภาษาจัดอยู่ในกลุ่มภาษาไทตะวันตกเฉียงใต้ (Southwestern Tai)

1.1 ภาษาจ้วงเหนือ

ปราณี (2529) ศึกษาลักษณนามในภาษาจ้วงอุหมิงซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่คือ ลักษณนามที่ใช้กับคำนามและลักษณนามที่ใช้กับคำกริยา การศึกษาจำกัดอยู่ที่ลักษณนามที่ใช้กับคำนาม คำลักษณนามที่เกิดกับคำนามในภาษาจ้วงอุหมิงก็คล้ายกับคำลักษณนามในภาษาไทย กล่าวคือมีทั้งลักษณนามที่เกิดได้กับคำนามทั่วไป เช่น ki³ ในนามวลี song¹ ki³ no⁶ nai⁴ ‘เนื้อสองชิ้นนี้’ ลักษณนามที่เกิดเฉพาะกับคำนามบางกลุ่ม เช่น ko¹ ‘คัน’ เกิดได้กับคำนามที่มีความหมายถึงพืช คันไม้ เช่น ko¹plak¹ ‘คันไม้คันหนึ่ง’ และคำลักษณนามที่เกิดเฉพาะกับนามบางคำ เช่น c i:⁶ ใช้เฉพาะกับ s w¹ ‘อักษร’ เป็นคัน อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่าตามลักษณนามในภาษาจ้วงอุหมิงก็มีลักษณะที่

แตกต่างออกไปคือ บอกพจน์และเพศของคำนาม บอกส่วนย่อยต่างๆ ของคำนาม จำแนกคำนามที่ พ้องเสียงได้ บอกขนาดของคำนาม และทำให้คำกริยากลายเป็นคำนามสำหรับในด้านโครงสร้างนั้น ลักษณะนามในภาษาจ้วงอู๋มีอยู่หน้าคำนามและอยู่หลังคำบอกจำนวน แต่ถ้าคำบอกจำนวนเป็น deu¹ จะเกิดหลังคำลักษณะนาม ไม่เกิดหน้า เช่น tu² deu¹

Milliken(2000)ศึกษาเฉพาะคำลักษณะนาม [ki⁵⁵] gij ในภาษาจ้วงเหนือ หน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำลักษณะนาม gij มีสองประการคือเป็นคำลักษณะนามของคำนามธรรม เนื่องจากคำลักษณะนามนี้สามารถใช้ในการแปลงคำกริยาให้เป็นคำนามธรรมทำให้มีการเคลื่อนความหมายเป็น‘แบบ’ (kind of/type of) ลักษณะนี้เป็นลักษณะเฉพาะของ gij ซึ่งทำให้คำลักษณะนามนี้แตกต่างจากคำลักษณะนามอื่นๆ หน้าที่ทางไวยากรณ์ประการที่สองของ gij คือใช้อ้างอิงถึงสิ่งที่เป็กลุ่ม (collective reference) ในคณานุกรมประโยค การอ้างอิงลักษณะนี้จะปรากฏในสัมพันธสาร หน้าที่ของ gij ในสัมพันธสารมักจะใช้ในการเปรียบต่าง (contrastive function) กับนามวลีอื่นๆ หน้าที่ในการเปรียบต่างนี้เป็นลักษณะเฉพาะของ gij

Ban (1998) ศึกษาลักษณะนามในภาษาจ้วงและภาษาจีนท้องถิ่น โดยศึกษาเฉพาะคำว่า pou⁵ 铺(Pu), 𪛗𪛗(Zhan) และ ta:ŋ² 塘(Tang) สองคำแรกมีความหมายว่า ‘10 ลี้ (5 กิโลเมตร)’ และคำว่า 𪛗𪛗(Zhan) มีความหมายว่า ‘100 ลี้’ ผู้เขียนได้วิเคราะห์วรรณกรรมมุขปาฐะที่เป็นภาษาจีนท้องถิ่น และศึกษาลักษณะนามในภาษาท้องถิ่นหนานหนิง (Nanning) ที่แสดงความหมายเดียวกับคำว่า 铺(Pu)และ 塘(Tang)ปรากฏว่าไม่มีคำศัพท์ที่เป็นคำลักษณะนามในภาษาจีนที่แสดงความหมายว่า ‘10 ลี้’ และ ‘100 ลี้’

ผลการศึกษาพบว่า คำว่าคำลักษณะนามทั้งสามคำล้วนเป็นคำลักษณะนามที่มีที่มาจากสถานที่จอดพักของเจ้าหน้าที่ส่งสาส์นของราชการในสมัยโบราณ จุดพักม้าหรือจุดเปลี่ยนม้าในการเดินทางของพนักงานถือข่าวสารของรัฐบาล ซึ่งแสดงความหมายเกี่ยวกับระยะทาง แต่ในภาษาจีนกลาง และภาษาจีนท้องถิ่นทางตอนเหนือไม่ปรากฏคำลักษณะนามดังกล่าว

Qin Xiaohang (2005) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงคำลักษณะนามเป็นคำเสริมหน้าคำนามในภาษาจ้วงที่มีผู้พูดอยู่ที่ Ma San (马山) ผู้เขียนได้แบ่งคำลักษณะนามออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่หนึ่งยังคงให้เป็นลักษณะนาม เช่น sa:m¹ tu² mou¹ ‘หมูสามตัว’ และประเภทที่สองเปลี่ยนเป็นคำเสริมหน้าคำนาม เช่น tu² mou¹ ‘ตัวหมู’ คำลักษณะนามทั้งสองประเภทนี้แตกต่างกัน

คำลักษณะนามในภาษาจ้วงที่ยืมมาจากภาษาจีนเป็นจำนวนมากสามารถทำหน้าที่เป็นคำเสริมหน้าได้ เช่น tiu² cin¹ ‘อุโมงค์’ ka:i⁵ 𪛗𪛗 pou⁶ ‘พาย’ pe:n⁵ he¹ ‘ตาข่าย’ tu³ val ‘คอกไม้’ po:n³ pou⁶ ‘สมุดแบบฝึกหัด’ kau⁵ va⁶ ‘ประโยคบางประโยค’ ซึ่งมีคำเสริมหน้า คือ tiu² (ยืมมาจากภาษาจีนคำว่า “条” (tiao) คำบอกจำนวนใช้กับสิ่งของที่เล็กและยาว) “ka:i⁵” (ยืมมาจากคำว่า “快” (kuai) ใช้กับสิ่งของที่เป็นก้อนหรือแผ่น) pe:n⁵ (ยืมมาจากคำว่า “片” (pian) แผ่น) tu³ (ยืมมาจากคำว่า “朵” (duo) ช่อ) po:n³ (ยืมมาจากคำว่า “本” (ben) เล่ม) kau⁵ (ยืมมาจากคำว่า “句” (ju) ประโยค)

Bo Wen Zhe (2003) ศึกษาลักษณะไวยากรณ์สองแบบของลักษณะนามในภาษาจ้วงโดยอภิปรายข้อโต้แย้งของแนวคิดที่แตกต่างกันเกี่ยวกับโครงสร้างไวยากรณ์ของลักษณะนามในภาษาจ้วง โครงสร้างที่สำคัญมีสองแบบคือ

คำบอกจำนวน + คำลักษณนาม

sa:ml tu2 mou1

สาม ตัว หมู 'หมูสามตัว'

ลักษณนาม + คำนาม/กลุ่มคำนาม แสดง
ถึงสรรพสิ่งของประเภทคำนาม

tu2 mou1

ตัว หมู 'หมู'

คำลักษณนามในภาษาจ้วงมีลักษณะพิเศษหลายอย่างที่เหมือนกันกับภาษาจีน ดังนั้นจึงสามารถนำคำลักษณนามในภาษาจ้วงมาเปรียบเทียบกับคำลักษณนามในภาษาจีนได้โดยง่าย แต่เมื่อคำลักษณนามในภาษาจ้วงถูกขยายด้วยคำอื่นก็จะเกิดลักษณะพิเศษหลายอย่างที่แตกต่างจากภาษาจีนไป ดังนั้นเมื่อคำลักษณนามเหล่านี้อยู่ในประโยคทำให้มีลักษณะที่แตกต่างจากโครงสร้างภาษาจีน ถึงแม้ว่ามีความใกล้เคียงได้ศึกษาเกี่ยวกับตำแหน่งและคุณสมบัติของคำลักษณนามในภาษาจ้วงเป็นเวลานานแล้วก็ตาม แต่ความคิดเห็นของผู้ศึกษาแต่ละคนก็มีความขัดแย้งกันมาก

จากการวิเคราะห์การเรียงคำของคำลักษณนามในภาษาจ้วงพบว่าคำลักษณนามที่เป็นคำหลักในภาษาจ้วงถึงแม้จะเหมือนกันกับภาษาจีน ที่มักจะเรียงกันต่อเนื่องกับคำบอกจำนวน แต่ความสัมพันธ์ทางด้านไวยากรณ์ของคำลักษณนามและคำบอกจำนวนในภาษาจ้วงไม่เหมือนกันกับภาษาจีน อันดับแรก คำลักษณนามในภาษาจ้วงในประโยคบางครั้งก็ไม่ได้อยู่ด้วยกันกับคำบอกจำนวนและคำชี้เฉพาะ ทั้งยังประกอบขึ้นโดยตรงหน้ากลุ่มคำนาม เช่น tu2 mou1 'หมู' ประการต่อไป คำลักษณนามสามารถนำหน้าหมวดคำอื่นที่ไม่ใช่คำนามได้ เช่น an1ding1 'สีแดง'

Li Yong Xing (1993) ศึกษาภาษาจ้วงที่พูดอยู่ในทางสิบบริเวณแม่น้ำโขงเจียง ภาษาจ้วงที่อยู่ทางใต้เป็นภาษาถิ่นใต้ ภาษาจ้วงที่อยู่ทางตอน

เหนือเป็นภาษาถิ่นเหนือ ภาษาจ้วงปัจจุบันอีกภาษาจ้วงในถิ่นเหนือเป็นพื้นฐานหลัก โดยยึดเสียงในภาษาอู๋หมิงเป็นมาตรฐาน ภาษาจ้วงมาตรฐานมีพยัญชนะทั้งหมด 23 ตัว สระ 78 ตัว และวรรณยุกต์ 8 วรรณยุกต์ วิธีการออกเสียงตามวรรณยุกต์ คือ (1) 24, (2) 31, (3) 55, (4) 42, (5) 35, (6) 33, (7) สั้น 55, ยาว 35, (8) 33

ผู้เขียนเปรียบเทียบระหว่างรูปโครงสร้างของคำสรรพนาม คำบอกจำนวน คำลักษณนาม และคำนาม ในภาษาจ้วงและภาษาจีน ผลการศึกษาพบว่าโครงสร้างของสรรพนามมีตำแหน่งที่แตกต่างกัน คำบอกจำนวนในภาษาจ้วงมีทิศทางที่ไม่เหมือนกันกับภาษาจีน คำบอกจำนวนในภาษาจ้วงคำว่า deu1 'หนึ่ง' วางไว้ข้างท้ายประโยค และคำว่า lei 'หนึ่ง' วางไว้ข้างหน้า ตำแหน่งคำสรรพนามในภาษาจ้วงบางครั้งก็เป็นบุรุษสรรพนาม คำสรรพนามชี้เฉพาะหรือในโครงสร้างของคำสรรพนามอาจมีส่วนประกอบอื่นๆ แทรกอยู่

Zhang Yuan Sheng (1979) แบ่งคำลักษณนามในภาษาจ้วงอู๋หมิงออกได้ 2 ประเภทดังนี้ คือ (1) คำนาม + คำลักษณนาม และ (2) คำกริยา + คำลักษณนาม ซึ่งบทความนี้จะวิเคราะห์เกี่ยวกับคำนามและคำลักษณนามในภาษาจ้วงอู๋หมิงเป็นหลัก

คำลักษณนามในภาษาจ้วงมีลักษณะหลายอย่างที่เหมือนกันกับคำลักษณนามในภาษาจีน ส่วนใหญ่เชื่อว่าคำลักษณนามในภาษาจีนแต่เดิมก็มีวิวัฒนาการมาจากคำนาม บทความนี้ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างคำนามและคำลักษณนามในภาษาจ้วง ศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของคำลักษณนาม เป็นคำอุปสรรคและปัจจัย ผลการศึกษาพบว่าบางส่วนของคำลักษณนามในภาษาจ้วงก็มีวิวัฒนาการมาจากคำนามเช่นกัน เช่น คำว่า me6 'แม่', lwek2 'ลูก', kon1 'ปู่', tak8 'เพศผู้', ta6 'ตา' และอื่นๆ แต่เดิมคำเหล่านี้ในภาษาจ้วงล้วนเป็น

คำนาม ถึงแม้ว่าปัจจุบันคำเหล่านี้สามารถทำหน้าที่เป็นคำลักษณนาม แต่ก็ยังคงลักษณะพิเศษของความเป็นคำนามอยู่

นอกจากนี้ คำลักษณนามในภาษาจีนโบราณเองก็มีการใช้เหมือนกันกับภาษาจ้วง แต่ภาษาปัจจุบันไม่มีการใช้คำลักษณนามที่มีรูปแบบเหมือนในภาษาจ้วงอีกแล้ว ในภาษาจ้วงเองยังคงนิยมใช้ในรูปแบบเดิมอยู่จนกระทั่งปัจจุบัน เช่น คำนาม - คำลักษณนาม ในภาษาจ้วงปัจจุบันแสดงความหมายว่า ‘หนึ่ง’ ซึ่งในภาษาจีนโบราณก็ใช้รูปแบบเดิมนี้เหมือนกัน

เนื่องจากเวลาหลายปีที่ผ่านมา ความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างชาวจ้วงและชาวจีน ทำให้ภาษาจ้วงได้ยืมคำศัพท์จำนวนมากจากภาษาจีน โดยเฉพาะหลังการปฏิรูปจีน ภาษาจ้วงยืมคำศัพท์จากภาษาจีนเป็นจำนวนมากเป็นพิเศษ ดังนั้นการใช้คำลักษณนามของจีนบางคำได้ถูกยืมไปใช้ในภาษาจ้วง เช่น คำลักษณนามแสดงลำดับ ta:i6 ‘ที่’ ในตัวอย่างต่อไปนี้

ta:i6 ɲai6ta: ɲ2ko5 ‘ห้องที่สอง’

มีบ้างที่คำลักษณนามในภาษาจ้วงเองและคำลักษณนามที่ยืมมาจากภาษาจีนมีการใช้ที่เหมือนกัน เช่น การใช้คำจำนวนนับ de:u1 ‘หนึ่ง’ วางไว้หลังคำลักษณนามในตัวอย่างต่อไปนี้

tuk7 ta: ɲ2de:u1-----pa:u1 ta:ɲ2

de:u1 ‘น้ำตาตลบเดียว’

Wei Qingwen (1982) ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างของคำลักษณนามในภาษาจ้วง ทั้งยังศึกษาเกี่ยวกับความหมาย ลักษณะพิเศษและประเภทของลักษณนามในภาษานี้อีกด้วย รวมทั้งได้เปรียบเทียบการสร้างคำและการเรียงคำระหว่างภาษาจ้วงกับภาษาไทลื้อ (Dai) ถึงแม้ว่าผู้เขียนได้พูดถึงความหมายบ้างแล้ว แต่ก็ไม่สามารถนำความหมายเพียงอย่างเดียวมาอ้างอิงเกี่ยวกับคำลักษณ

นามในภาษาจ้วงได้ทั้งหมด บทความมุ่งศึกษา ลักษณะพิเศษของลักษณนาม การแบ่งประเภทของลักษณนามและคำหลักของลักษณนาม

ลักษณะพิเศษของคำลักษณนามในภาษาจ้วงมีหลายลักษณะ ยกตัวอย่างเช่น เป็นกลุ่มคำที่สามารถขยายโดยคำชี้เฉพาะและคำบอกจำนวน

ตัวอย่าง

bau1	nei4	‘เล่มนี้’
เล่ม	นี้	
an1	han4	‘อันนั้น’
อัน	นั้น	
sa:m1	pou4	‘สาม คน’
สาม	คน	
so:ɲ1	tu2	‘สองตัว’
สอง	ตัว	

การแบ่งประเภทคำลักษณนามได้จัดแบ่งตามลักษณะของโครงสร้าง ได้แก่

1. คำลักษณนามทั่วไป เช่น คำลักษณนามแสดงประเภทของสิ่งต่างๆ ใช้กับคน pou4 คนหนึ่ง ‘คน’ nai6 ชายหนึ่ง ‘คน’ ta6 หญิงสาวหนึ่ง ‘คน’ tak7 ผู้ชายวัยกลางคนหนึ่ง ‘ท่าน’

2. คำลักษณนามที่ได้มาจากคำอื่นๆ ซึ่งส่วนใหญ่ได้มาจากคำนาม เช่น คำลักษณนามที่ได้จากคำนามที่เป็นภาชนะ ยกตัวอย่าง

tui4 ถ้วย ข้าวหนึ่ง ‘ถ้วย’

3. คำลักษณนามที่ไม่สามารถซ้ำคำได้ เช่น คำลักษณนามบอกความรู้สึก คำลักษณนามบอกความรู้สึกทุกตัวสามารถนำคำว่า tak7 และ luk8 วางไว้ข้างหน้าเพื่อแสดงการเน้น

ตัวอย่าง

so:ɲ1	tak7pou4	(luk8pou4)	vun2
สอง	ชายผู้	(ถูกผู้)	คน
‘คน (เด็กหรือผู้ใหญ่) สองคน’			

4. คำลักษณนามที่ทำหน้าที่เป็นคำขยาย
หน้าคำกริยา คำเสริมหลังคำกริยา เช่น คำลักษณ
นามบอกการกระทำ ได้แก่ pai1 ครั้ง/รอบ ba:t7
ครั้ง/รอบ ka:u1 ครั้ง/รอบ

ŋon2 jaw3 pai2

วัน อ่าน ครั้ง

‘อ่านวันละครั้ง’

5. คำลักษณนามในรูปคำซ้ำ สามารถนำคำ
ชี้เฉพาะมาขยายได้ คำลักษณนามเหล่านี้แสดงถึง
ทิศทาง (ลักษณนามที่อยู่ในรูปคำซ้ำประเภทอื่นจะ
ไม่สามารถนำคำชี้เฉพาะมาขยาย) เช่น pa:i6 ‘ข้าง’
daw1 ‘ใน’ ro:k8 ‘นอก’ kw:n2 ‘บน’ la3 ‘ได้’

kva5 pa:i6pa:i6 han4 pai1

ผ่าน ข้างข้าง นั้น ไป

‘ไกลโพ้นโน้น’

hau3 dau1 dau1 nei4 tau3

เข้า ในใน นี้ มา

‘เข้าไปลึกข้างใน’

ประเด็นสุดท้ายของบทความนี้คือปัญหา
เกี่ยวกับคำหลักของลักษณนามวลีและคำนามวลี
ในภาษาจ้วง ลักษณนามวลีและคำนามวลีในภาษา
จ้วง ได้แก่ (so:ŋ1) tu2 mou1 ‘หมูสองตัว’ (ha1) ko1
fa:i4 ‘ต้นไม้ห้าต้น’ (sa:m1) kan1 no6 ‘เนื้อสามกิโล’
จากตัวอย่างล้วนเป็นวลีที่ทุกคนยอมรับโดยทั่วกัน
แต่เกี่ยวกับคำหลักของคำเหล่านี้ก็มีความคิดที่แตก
ต่างกันออกไป บางคนถือว่าคำหลักคือคำนามที่อยู่
ท้ายสุด แต่การศึกษาครั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่าคำ
ลักษณนามที่อยู่ข้างหน้าคือคำหลัก

การที่ผู้คนแบ่งคำหลักในภาษาจ้วงผิด
พลาด เป็นเพราะได้อธิบายไปตามโครงสร้างประ
โยคในภาษาจีน เช่น ha3 tu2 mou1 sa:m1 kan1 no6
แปลความหมายเป็น ‘หมูห้าตัว’ และ ‘เนื้อสามกิโล’
และยังนำคำว่า no6 ‘เนื้อ’ และ mou1 ‘หมู’
ให้เป็นคำหลักอีกด้วย

คำว่า tu2 mou1 ทั้งสองส่วนมีความหมาย
ใกล้เคียงกัน อันหนึ่งคือคำลักษณนามของสัตว์ อีกอัน
หนึ่งเป็นคำนามที่เป็นสัตว์ ดังนั้นความหมายในคำ
หลักของtu2จึงถูกมองข้ามไปถ้าหากว่าความหมาย
ของคำหลักและคำขยายใกล้เคียงกัน ความหมายใน
คำหลักก็จะถูกแสดงออกมา จะไม่ถูกมองข้ามไป

ตัวอย่าง keu1 (tu6) nu:ŋ3

เสื้อ ตัว น่อง

‘เสื้อของน้องตัวนั้น’

1.2 ภาษานุง

Saul (1965) ศึกษาภาษานุงซึ่งพูดที่ประ
เทศเวียดนาม ลักษณนามในภาษานุงคือหน่วยคำที่
ปรากฏในโครงสร้าง คำจำนวนนับ – ลักษณนาม-
คำนามหลัก-วิเศษณ์(modifier)ลักษณนามจะบอก
ลักษณะของคำนามและนับคำนาม คำลักษณนาม
ภาษานุงแบ่งออกเป็น 5 ชนิดดังนี้

1. ลักษณนามทั่วไป (General classifier)

ได้แก่ an ซึ่งใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต และ tu
ซึ่งใช้กับสิ่งมีชีวิตทั้งสัตว์และมนุษย์ที่เป็นเด็ก

2. ตัวบ่งปริมาณ (Quantifiers)

ปรากฏกับคำนามนับได้และนับไม่ได้
แบ่งย่อยออกเป็น 2 ประเภท คือ

ก. ตัวบ่งปริมาณหน่วยธรรมชาติ (Natural
unit quantifier) เช่น lew ใช้กับสิ่งของไม่มีชีวิต
เป็นเส้นยาวแข็ง

ข. ตัวบ่งปริมาณหน่วยบังคับ (Imposed
unit quantifier) เป็นตัวบ่งบอกชนิดของคำนาม
ที่ไม่ใช่ธรรมชาติ เช่น หน่วยวัด chàp ‘วา’
หรือเป็นกลุ่ม เช่น dan ‘ฝูงสัตว์, คน’

3. ตัวบ่งคุณลักษณะ (Qualifier)

ตัวบ่งคุณลักษณะมีลักษณะคล้ายตัวบ่ง
ปริมาณหน่วยบังคับ แต่ความหมายจะบ่งคุณลักษณะ
มากกว่าปริมาณ เช่น

slám bau tong choa

สาม ตัวบ่ง ตัวบ่ง กล้วย

ปริมาณ คุณลักษณะ

‘ใบกล้วย 3 ใบ’

4. ลักษณะนามกับคำเรียกญาติและคนอื่นๆ เช่น

slám pi nang ‘พี่สะใภ้ 3 คน’

สาม พี่สะใภ้

5. คำนามที่ไม่แยกหมวด แบ่งย่อยออกเป็น 3 ชนิด

ก. คำนามที่นับไม่ได้ เช่น nām ‘น้ำ’ จะใช้หน่วยการวัดชั่วคราวในการบอกปริมาณ เช่น kuk ‘แก้ว’

ข. ระยะเวลา เช่น slám vān ‘3 วัน’

ค. คำนามอื่นๆ เช่น tū ‘ที่’ เช่น slám tū ‘3 ที่’

1.3 ภาษาพม่า

Dongde and Wilaisak (1991) ศึกษาภาษาพม่าที่พูดในแคว้นอัสสัม ประเทศอินเดีย ผลการศึกษาได้แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ การศึกษาทางด้านโครงสร้างไวยากรณ์ และการศึกษาทางด้านความหมาย การศึกษาประเด็นแรกพบว่า โครงสร้างนามวลีพื้นฐานคือ คำนาม + จำนวนนับ + คำลักษณนาม และได้มีการแบ่งโครงสร้างนามวลีจำนวนนับออกเป็น 2 แบบ ได้แก่ แบบที่มีตัวบ่งชี้พหูพจน์ /khāw/ และแบบที่ไม่มีตัวบ่งชี้พหูพจน์ โครงสร้างแต่ละแบบจะมีโครงสร้างย่อยซึ่งมีส่วนประกอบที่เป็นคำระบุเฉพาะ (demonstrative) ด้วย การศึกษาทางด้านความหมาย พบว่าคำลักษณนามอาจแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ แบบที่มีข้อจำกัดทางความหมาย (semantically restricted classifier) และแบบที่มีข้อจำกัดทางศัพท์ (lexically restricted classifier) คำลักษณนามแบบแรกประกอบด้วยคำนามและคำลักษณนามที่มีอรรถลักษณะร่วมกันดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำลักษณนาม /kō/ หรือ /khon/

คำนามที่ใช้กับคำลักษณนาม

/khon/ ‘คน’, /salá:/ ‘ครู’

คำลักษณนาม /kā:n/

คำนามที่ใช้กับคำลักษณนาม

/māykhckhew/ ‘ไม้จิ้มฟัน’

คำลักษณนาม /hōy/

คำนามที่ใช้กับคำลักษณนาม

/mákmáy/ ‘ผลไม้’, /thúp/ ‘หีบ, กล่อง’

/mó/ ‘หม้อ’, /nail/ ‘นาฬิกา’

สำหรับคำลักษณนามแบบที่สอง คำลักษณนามและคำนามไม่มีความสัมพันธ์กันทางด้านความหมาย คำลักษณนามแบบนี้จะปรากฏกับคำนามจำนวนจำกัด เช่น

คำลักษณนาม /kam/

คำนามที่ใช้กับคำลักษณนาม

/kha:m/ ‘คำ’

คำลักษณนาม /pá:/

คำนามที่ใช้กับคำลักษณนาม

/cāwmun/ ‘พระ’, /cāwsā:ŋ/ ‘เงร’

คำลักษณนาม /má:ŋ/

คำนามที่ใช้กับคำลักษณนาม

/cê/ ‘กระดาด’, /mɔ:māŋ/ ‘ใบไม้’

นอกเหนือจากคำลักษณนามที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น คำลักษณนามในภาษาพม่ายังมีคำลักษณนามซ้ำคำนามอีกด้วย เช่น /mà:n sǎŋ ma:n/ ‘หมู่บ้าน 2 หมู่บ้าน’

1.4 ภาษาลาว

Enfield (2004) เสนอว่ารูปของการจำแนกหน่วยนาม (nominal classification) ในภาษาลาวประกอบด้วยลักษณนามจำนวนนับ (numeral classifiers) ลักษณะนามวิเศษณ์ (modifier classifiers)

คำบอกหมวด (class terms) และอุปสรรคเรียกญาติ (kin prefixes)

ระบบลักษณนามจำนวนนับเป็นระบบต้นแบบ (typologically prototypical) ที่มีลักษณนามจำนวนมากมายซึ่งมีการจำแนกย่อยทางความหมาย โครงสร้างซ้ำ (repeater constructions) มีอยู่ทั่วไปทำให้ลักษณนามจำนวนนับเป็นหมวดคำเปิด

ระบบลักษณนามวิเศษณ์เป็นการใช้คำลักษณนามในส่วนขยายหน่วยนาม (nominal modification) ทุกรูปแบบ ได้แก่

1. คำระบุเฉพาะ (demonstratives) ตัวบ่งบอก (deixis) และการอ้างตาม (anaphora) ของสัมพันธสาร

2. วิเศษณ์บอกคุณลักษณะ (attributive modifier) เช่น คำคุณศัพท์และคุณาปุระโยค

3. โครงสร้างรวมกัน (unitizing construction) ที่คล้ายกับโครงสร้างลักษณนามที่เป็นคำนาม (noun classifier constructions) ที่พบในภาษาอื่นๆ

ระบบคำบอกหมวดเป็นการแปลงศัพท์ (lexically derivational) ประกอบด้วยคำนามจำนวนมากรวมเข้ากับคำอุปสรรคที่แสดงการจัดจำพวก (taxonomic essence) เช่น คำนามบ่งบอกต้นไม้ แมลง น้ำบางชนิด เป็นต้น

ระบบคำอุปสรรคเรียกญาติเป็นการเติมหน่วยคำอุปสรรคที่เรียกญาติ (kinship terms) และคำเรียกมนุษย์ (human terms) อื่นๆ ไว้หน้าชื่อ

โดยภาพรวมบทความจำนวน 10 บทความที่กล่าวถึงข้างต้นส่วนใหญ่จะศึกษาเรื่องคำจำกัดความ การจำแนกคำลักษณนาม การใช้คำลักษณนามและรูปแบบทางวากยสัมพันธ์ ประเด็นที่นักวิชาการจีนสนใจศึกษาเป็นพิเศษคือการใช้คำลักษณนามหลังคำบอกจำนวนและการใช้คำลักษณนามหน้าคำนาม บทความของปราณี (2529) Milliken (2000) และ Saul (1965) ศึกษาหน้าที่ของคำลักษณ

นามเป็นหลัก บทความของ Enfield (2004) จำแนกหน่วยนามในภาษาลาวซึ่งศึกษาตามแนวแบบลักษณะภาษาวากยสัมพันธ์หน่วยคำสากล ซึ่งเกือบจะเหมือนกับภาษาที่ใกล้ชิดกันคือภาษาไทย แต่บทความนี้มีความแตกต่างจากงานที่ศึกษาภาษาไทยส่วนใหญ่ตรงที่ไม่ได้เน้นเฉพาะที่โครงสร้างลักษณนามบ่งจำนวนนับเท่านั้น แต่แสดงให้เห็นความแตกต่างของลักษณนามจำนวนนับและลักษณนามวิเศษณ์

2. บทความเชิงเปรียบเทียบภาษา

บทความเชิงเปรียบเทียบภาษาประกอบด้วยผลงานที่เปรียบเทียบภาษาดังแต่ 2 ภาษาขึ้นไป ซึ่งจำแนกออกเป็นการเปรียบเทียบภาษาร่วมสมัย (Zhang 1986, Somsong 2007a, b และสมทรง 2549) และการเปรียบเทียบภาษาเชิงประวัติ (วิไลวรรณ, 2526; Morev, 2000; สมทรง, 2548; DeLancey, 1986) ภาษาไท-กะไดที่นำมาเปรียบเทียบ ประกอบด้วยภาษากลุ่มไทตะวันตกเฉียงใต้ ได้แก่ ไทพม่า ไทอาหม ไทลื้อ (สิบสองปันนา) ไทเด่องภาษาไทลาว ชาน ภาษาไทกลุ่มกลาง ได้แก่ ไท่ หล่ง จ้วงได้ และภาษาไทกลุ่มเหนือ ได้แก่ ภาษาจ้วงเหนือ ภูยี่

2.1 การเปรียบเทียบภาษาร่วมสมัย

Zhang (1986) ศึกษาภาษาไทยที่พูดในมณฑลยูนนาน ได้แก่ ภาษาไทลื้อพูดที่สิบสองปันนา (เชียงรุ้ง) และไทเด่อง พบว่าลักษณะทางไวยากรณ์ของคำลักษณนามหรือที่เรียกในบทความนี้ว่าค่านับจำนวน (measure words) ในภาษาทั้งสองมีความคล้ายกันผู้เขียนได้แบ่งค่านับจำนวนออกเป็น 2 แบบ ได้แก่ ค่านับจำนวนที่บรรยายลักษณะของสิ่งของ (objects) และค่านับจำนวนที่บรรยายลักษณะของการกระทำ (action) ผู้เขียนได้ศึกษาหน้าที่ทางไวยากรณ์ของค่านับจำนวน

ตำแหน่งของค่านับจำนวนในนามวลีและประโยค และเงื่อนไขในการตัดค่านับจำนวน

Somsong (2007a) เสนอผลงานวิจัยซึ่งเป็นการเปรียบเทียบคำลักษณนามทั่วไปในภาษาไทย-กะได จำนวน 10 ภาษา ได้แก่ ภาษาปุย, กัม, สุข, ฮไล (หฺลี), จ้วงเหนือ, จ้วงใต้, ลื้อ, ขาน, ลาว, และไทย ผลการวิจัยพบว่าคำลักษณนามทั่วไปในภาษาไทย-กะไดมี 3 ประเภท ประเภทที่หนึ่ง ได้แก่ คำลักษณนามทั่วไปที่ไม่ได้บ่งพื้นฐานของสิ่งของ ได้แก่ *ka*²⁴ (ปุย), *hom*⁵³ (ฮไล) และ *?an* (จ้วงเหนือ, จ้วงใต้, ลื้อ, ขาน, ลาว, ไทย) ประเภทที่สอง ได้แก่ คำลักษณนามทั่วไปที่มาจากคำลักษณนามบ่งพื้นฐานที่ใช้กับสิ่งของที่มีลักษณะกลมเหมือนผลไม้หรือเมล็ด ได้แก่ *?dan*³³ (ปุย), *nan*⁵⁵ (กัม), *lam*¹¹ (สุข), *noi*³⁵ (ลื้อ), *hoj*²¹ (ขาน) *nuay*³³ (ลาว) และประเภทที่สาม ได้แก่ คำลักษณนามทั่วไปที่มาจากคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ ได้แก่ *tua*³³ (ไทย)

เป็นที่น่าสังเกตว่าในทุกภาษาที่ใช้คำลักษณนามทั่วไป บางครั้งจะใช้คำลักษณนามทั่วไปสลับกับคำลักษณนามเฉพาะ ผู้บอกภาษาจะบอกว่าใช้คำไหนก็ได้ เช่น ภาษาฮไลอาจจะใช้ *hom*⁵³ ควบคู่ไปกับคำลักษณนามบ่งพื้นฐาน เช่นคำลักษณนาม *ka*¹¹ เป็นคำลักษณนามเฉพาะที่มาจากคำนามมีความหมายว่ามิดและดาบ เมื่อใช้เป็นคำลักษณนามจะใช้กับสิ่งของที่มีลักษณะยาว เช่น *tsu*⁵⁵*dui*⁵³*go:i*³³ ‘ก้อน’ เป็นต้น คำลักษณนาม *ka*¹¹ จะใช้สลับกับคำลักษณนามทั่วไป *hom*⁵³ กับสิ่งของที่มีลักษณะยาว เช่น

*fau*¹¹ *ka*¹¹/*hom*⁵³ *tshai*⁵³*koy*⁵⁵

สอง คำลักษณนาม โลง

ในทำนองเดียวกับคำลักษณนามทั่วไปแท้ คำลักษณนามทั่วไปที่มาจากคำลักษณนามบ่งพื้นฐานกลมมักจะใช้สลับกับคำลักษณนามเฉพาะ เช่น ภาษาขานใช้คำลักษณนามทั่วไป *hoj*²¹

สลับกับคำลักษณนามเฉพาะ *kon*³³ สำหรับ *ma:k*²¹ *hi:n*²⁴ ‘หิน’ และ *mo:k*²¹*ku:m*³³ ‘ผม’ เป็นต้น

Somsong (2007b) ศึกษาคำลักษณนามของสิ่งมีชีวิตในภาษาไทย-กะไดจำนวน 10 ภาษาดังในบทความแรก โดยแบ่งคำลักษณนามของสิ่งมีชีวิตออกเป็นคำลักษณนามของมนุษย์และสัตว์ การใช้คำลักษณนามของมนุษย์จะถูกกำหนดโดยองค์ประกอบทางสังคม ในภาษาไทยสาขาคะวันตกลีขิงได้จะพบว่าองค์ประกอบทางสังคมที่เป็นชนชั้นทางสังคมจะมีบทบาทในการใช้คำลักษณนามที่ต่างกันสำหรับมนุษย์ที่ต่างชนชั้นกันตั้งแต่พระมหากษัตริย์ไปจนถึงคนไม่ดี เช่น ขโมย ฆาตกร ส่วนภาษาไทยกลุ่มเหนือ ภาษาไทกลุ่มกลาง และกลุ่มกัม-สุข องค์ประกอบทางสังคมทางด้านอายุ เครือญาติและเพศ เป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกใช้คำลักษณนาม ภาษาฮไลนับว่าเป็นภาษาที่มีการใช้คำลักษณนามของมนุษย์ไม่ซับซ้อนที่สุด

คำลักษณนามของมนุษย์ที่พบในกลุ่มไททุกสาขา คือ *phu*¹³ (ลื้อ) *pou*³³ (จ้วงเหนือ) *pu*⁴² (ปุย) *pou*⁴² (จ้วงใต้) คำลักษณนามนี้พบในภาษาไทยลาว และขาน เช่นกัน แต่ไม่ใช่เป็นคำลักษณนามจำนวนนับ ภาษาเหล่านี้จะใช้คำลักษณนามอื่นแทนคือ *khon*³¹ (ไทย) *khon*³⁴ (ลาว) *ko*⁴¹ (ขาน) *ko*³¹/*kun*³¹ (ลื้อ) *kon*²¹ (จ้วงใต้) เป็นที่น่าสังเกตว่าภาษาลื้อและภาษาจ้วงใต้ใช้คำลักษณนามทั้งสองคำ ส่วนภาษากลุ่มกัม-สุขและฮไลจะใช้คำลักษณนามที่ต่างออกไปเฉพาะกลุ่ม

คำลักษณนามของสัตว์ที่ภาษาไทย-กะไดทุกภาษายกเว้นภาษาฮไลใช้เหมือนกันคือ *tua*³³ (ไทย) *to*²¹ (ลาว) *to*²⁴ (ขาน) *to*⁵⁵ (ลื้อ) *tu*⁴² (จ้วงเหนือ) *tu*³¹ (ปุย) *tu*²¹³ (จ้วงใต้) *to*¹¹ (กัม) *to*³¹ (สุข) ในภาษาไทยได้มีการขยายการใช้คำลักษณนามนี้เชิงอุปลักษณ์กับสิ่งของหลากหลาย จนในที่สุดคำลักษณนามของสัตว์กลายมาเป็นคำลักษณนามทั่ว

ไป แต่จะเฉพาะในภาษาปากเท่านั้น ในภาษา
หลายภาษาได้นำคำลักษณนามนี้มาใช้กับคนที่มี
สถานะต่ำ เช่น เด็กเล็กๆ คนไม่ดี เป็นต้น

บทความของสมทรง (2549) มีวัตถุประสงค์ประ
สงค์เพื่อเปรียบเทียบคำลักษณนามบอกสถานะ
ของคำนามในภาษาตระกูลไททกภาษา ได้แก่ ลาว
ไทยชาน ลื้อ จ้วงเหนือ และปู้ยิ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า
คำลักษณนามที่ภาษาทั้งหกใช้แตกต่างกันทุกภาษา
คือคำลักษณนามมิตีเดียวไม่มียัดหุ่ย ได้แก่ ภาษาลาว
[duaŋ³³] ภาษาไทย [lem⁴²] ภาษาชาน [ma:k³³]
ภาษาลื้อ [then¹²] ภาษาจ้วงเหนือ [fak²¹] ภาษาปู้ยิ
[va¹¹] คำลักษณนามเหล่านี้ใช้กับสิ่งของที่มีสถานะ
ขาวและแข็งเช่น ขอบ คราด เป็นต้น คำลักษณนาม
ที่ใช้เหมือนกันในทุกภาษาคือคำลักษณนามสอง
มิตีไม่มียัดหุ่ย คือ [phæŋ²²] ใช้กับสิ่งของเช่น รูปภาพ
พรหม เป็นต้น และคำลักษณนามสองมิตียัดหุ่ย คือ
[bay³³] ใช้กับสิ่งของเช่น กระดาษ ใบไม้ เป็นต้น
คำลักษณนามที่ใช้เฉพาะในภาษาสาขาคะวันตลก
เฉียงใต้คือ คำลักษณนามหนึ่งมิตียัดหุ่ย [sen⁴²]
ใช้กับสิ่งของ เช่น หมู ค่าย เป็นต้น คำลักษณนามส
องมิตียัดหุ่ย [phwun²⁵] ใช้กับสิ่งของเช่น ผ้าห่ม
ผ้าเช็ดตัว เป็นต้น และคำลักษณนามสามมิตีเล็ก
[met⁵⁵] ใช้กับสิ่งของเช่น เมล็ดผลไม้ เมล็ดข้าว
 เป็นต้น ส่วนภาษาสาขาเหนือคือภาษาจ้วงเหนือ
และภาษาปู้ยิใช้คำลักษณนามหนึ่งมิตียัดหุ่ยซึ่ง
เป็นคำยืมจากภาษาจีนคือ [tiu⁴²/teu³¹] คำลักษณนาม
สองมิตียัดหุ่ยภาษาจ้วงเหนือใช้คำยืมจากภาษา
จีน [fa:n²⁴] ปู้ยิใช้ [tcoŋ²⁴] คำลักษณนามสาม
มิตีเล็กภาษาจ้วงเหนือใช้ [ce²¹/nat²¹/ŋveɪ²¹]
ภาษาปู้ยิใช้ [nat¹¹/nuwŋ²¹] คำลักษณนามกลมใหญ่
ภาษาลาวและภาษาลื้อใช้คำร่วมเชื้อสายเดียวกัน
คือ [nuay⁴⁴] และ [noi¹²] ภาษาไทยใช้ [luuk⁴²]
ภาษาชานใช้ทั้ง [luk³³] และ [hoj²¹] ส่วนภาษาจ้วง
เหนือและปู้ยิใช้ [ʔdak⁵⁵] และ [ʔdan³³] คำลักษณนาม

กลมใหญ่เหล่านี้ใช้กับสิ่งของเช่น ผลไม้ ลูกบอล
 เป็นต้น คำลักษณนามเหล่านี้มีวิวัฒนาการของการ
ใช้ที่ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ภาษาและการมองว่า
ลักษณะใดของสิ่งของเป็นลักษณะเด่น

โดยภาพรวมบทความที่เปรียบเทียบ
ภาษาร่วมสมัยของ Zhang (1986) จะเปรียบเทียบ
ภาษาสองภาษาและเปรียบเทียบหลายประเด็น
ได้แก่ หน้าที่ทางไวยากรณ์ ตำแหน่งในนามวลีและ
ประโยค และเงื่อนไขในการตัดคำลักษณนามใน
ขณะที่บทความของ Somsonge (2007 a, b,
สมทรง 2549) ศึกษาภาษาไทย-กะไดหลายภาษา
ประเด็นหลักที่ศึกษาคือเปรียบเทียบการใช้คำ
ลักษณนามว่าเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

2.2 การเปรียบเทียบภาษาเชิงประวัติ

บทความที่เปรียบเทียบภาษาเชิงประวัติ
ประกอบด้วยบทความที่ศึกษาการเรียงลำดับคำ
ลักษณนาม (วิไลวรรณ 2526 Morev 2000
และสมทรง 2548) และบทความที่เกี่ยวกับการ
กำหนดลักษณนามของภาษาไทยดั้งเดิม (DeLancey
1986)

2.2.1 การเรียงลำดับคำลักษณนาม

วิไลวรรณ(2526)ได้กล่าวถึงการเรียงลำดับ
คำลักษณนามในภาษาตระกูลไท ดังนี้

ภาษาไทย คำลักษณนามตามหลังจำนวน
เลข ดังนี้ นาม + จำนวนเลข + ลักษณนาม คำลักษ
ณนามอาจปรากฏหน้าจำนวนเลขในกรณีที่จำนวน
เลขเป็น “หนึ่ง” เช่น “แมวตัวหนึ่ง”

ภาษาไทยลูกเจา พูเกในมณฑลกว๋างสี ประ
เทศจีนมีการเรียงคำลักษณนาม 2 ลักษณะ ดังนี้

ก.เมื่อจำนวนนับเป็น “หนึ่ง” จะมีการ
เรียงคำเป็น

คำลักษณนาม - คำนาม - “หนึ่ง”

เช่น teeu³ lin³ noŋ¹

เส้น เชือก หนึ่ง ‘เชือก 1 เส้น’

ข.เมื่อจำนวนนับมากกว่าหนึ่ง จะมีการ
เรียงคำเป็น

จำนวนเลข - คำลักษณนาม - คำนาม

เช่น sooŋ¹ phoon⁴ fa³

2 ผืน ผ้า ‘ผ้าคลุม 2 ผืน’

ภาษาไทยภาค พม่าในประเทศอินเดีย มีการ
เรียงคำลักษณนามเหมือนภาษาไทย คือ

คำนาม - จำนวนเลข - ลักษณนาม

maa¹ soŋ¹ too² ‘หมา 2 ตัว’

แต่ถ้าจำนวนเลขเป็น “หนึ่ง” คำลักษณนาม
จะอยู่หน้าจำนวนเลข เช่น

maeæu⁵ too² liŋ⁶ ‘แมวตัวหนึ่ง’

ภาษาไทยอาหม พม่าในประเทศอินเดีย มีการเรียงคำ
ลักษณนามเหมือนภาษาไทย เช่นกัน

เช่น caaŋ saam-sip ʔiu

ข้าง 30 อิว

‘ข้าง 30 เชือก’

นอกจากนี้ผู้เขียนได้กล่าวถึงการเรียงคำ
ลักษณนามของภาษาไทยสุโขทัยซึ่งเหมือนกับ
ภาษาไทยปัจจุบัน เช่น “ศาลาสองอัน” แต่ถ้า
คำนามเป็นคำแสดงการวัด ชั่ง ตวง ต่างๆ
จำนวนเลขจะอยู่หน้าสุด เช่น “แปดวัน” และ
ถ้าจำนวนเลขเป็น “หนึ่ง” จะเรียงคำเป็น คำนาม
+ คำลักษณนาม + จำนวนเลข เช่น “จาริกอันหนึ่ง
พิหารอันหนึ่ง กะดิ่งอันหนึ่ง”

Morev (2000) ได้กล่าวว่า ลักษณนามได้
กลายมาเป็นประเด็นที่ศึกษากันมากในวงการภาษา
ศาสตร์ปัจจุบันเพราะการศึกษาลักษณนามและ
ระบบการจำแนกคำนามมีความเกี่ยวเนื่องกับประ
เด็นสำคัญหลายประเด็นในภาษาศาสตร์ปัจจุบัน
ลักษณนามเป็นส่วนสำคัญของไวยากรณ์ที่ทำให้

เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งว่ามนุษย์มีกลไกในการ
แบ่งประเภททางความหมายของโลก (semantic
categorization of the world) อย่างไร

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะเสนอความ
คิดเกี่ยวกับประเด็นโต้แย้งหรือประเด็นที่ยังไม่ได้มี
การศึกษาของลักษณนามในภาษาไทย คำลักษณนาม
(classifier) ณ ที่นี้หมายถึงหน่วยศัพท์ (lexical
units) ที่ใช้กับจำนวนนับเพื่อบ่งชี้ของ คำลักษณ
นามจะแสดงถึงหมวดคำนาม คนไทย คนจีน เวียดนาม
และอื่นๆ จะจัดสิ่งของต่างๆ รอบตัวเป็น
หมวดหมู่โดยยึดเอาคุณลักษณะของสิ่งของนั้นเป็น
เกณฑ์ สิ่งของแต่ละหมวดจะมีลักษณนามของตน
เอง ลักษณะพิเศษของปริชาณไทย (Tai cognition)
คือจะจัดหมวดสิ่งที่รับรู้ได้ (perceptible material
object) มีบางตัวอย่างเท่านั้นที่เป็นนามธรรม

ระบบลักษณนามในภาษาไทยค่อนข้างเรียบ
ง่าย มีการแบ่งดังนี้คือ

1. สิ่งมีชีวิต มีระบบย่อย 2 ระบบคือ

(1) สิ่งมีชีวิต มนุษย์ ในทุกภาษาไทยจะมีคำ
ที่มีความหมายว่า “คน” (man, person) และคำอื่น
ที่มีการใช้ตามสถานะทางสังคม อายุและเพศ เช่น
ภาษาถิ่น Xiafang ของจ้วงเหนือมีลักษณนาม 15
คำที่อ้างถึงคน

(2) สิ่งมีชีวิต สัตว์ และสิ่งมีชีวิตอื่น
จะมีคำที่มีความหมายว่า “ตัว” (body)

2. สิ่งที่ไม่มีชีวิต

คำลักษณนามที่เป็นตัวแทนกลุ่มนี้คือ
ลักษณนามที่ มาจากคำนามมีความหมายว่า
“บางสิ่งบางอย่าง” (something) “สิ่งของ” (article)
“ชิ้น” (piece) มักจะใช้แทนลักษณนามอื่นได้

การจัดหมวดของคำนาม ผู้ที่พูดภาษาไทย
จะใช้หลักเรื่องรูปทรง หน้าที่ ที่เหมือนกัน เช่น
หมวดต้นไม้ ภาษาหลายภาษาจะใช้คำที่มีความ
หมายเดิมว่า “ลำต้นไม้” (trunk) ก้าน (stalk) “ลำต้น,

ก้าน” (stem) ปัจจุบันนี้ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของลักษณนามและสมาชิกของหมวดคำไม่ถ้อยชัดเจน ต้องศึกษาประวัติความเป็นมาจึงจะพบ เช่นในภาษาไทยหนังสือใช้ลักษณนาม “เล่ม” ซึ่งใช้กับสิ่งของปลายแหลมเช่น มีดเพราะแต่เดิมคนไทยจะเขียนบนใบลานและมีลักษณะแหลม ในประเทศลาวจะเขียนบนกระดาษใหญ่ๆที่พับไปมาสองสามครั้งเรียกว่า “ห้ว” ซึ่งต่อมาเป็นลักษณนามสำหรับหนังสือ ภาษาไทยพม่า ลักษณนามของหนังสือคือ phyyn ซึ่งเดิมมีความหมายว่า “ชิ้นผ้า” (a piece of cloth) ในอดีตจะเขียนเรื่องศักดิ์สิทธิ์ลงบนผ้าและคำว่า phyyn ก็ใช้เป็นลักษณนามของหนังสือ

คำลักษณนามแต่ละกลุ่มไม่มีขอบเขตที่ชัดเจน การเลือกใช้ลักษณนามอาจจะใช้ตามสถานการณ์หรือการรับรู้ของแต่ละคน G. Lakoff (1986) กล่าวว่าระบบนิทัศน์ของเราจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ทางกายภาพและวัฒนธรรม

ผู้เขียนกล่าวว่าลักษณนามในภาษาไทยคือศัพท์ไมใช่หน่วยทางไวยากรณ์ (grammatical unit) ลักษณนามคือปรากฏการณ์ทางศัพท์-วากยสัมพันธ์ (lexico-syntactic phenomenon) ผู้เขียนได้อภิปรายถึงการเปลี่ยนแปลงการเรียงลักษณนามในภาษาจีนดังนี้

จำนวนนับ คำนาม → คำนาม จำนวนนับ → คำนาม จำนวนนับ คำนาม → คำนาม จำนวนนับ ลักษณนาม → จำนวนนับ ลักษณนาม คำนาม

การเปลี่ยนแปลงจาก คำนาม จำนวนนับ คำนาม → คำนาม จำนวนนับ ลักษณนาม เกิดขึ้นเพราะจะหลีกเลี่ยงการซ้ำคำนาม จึงเอาคำที่มีความหมายใกล้เคียงมาใช้เป็นลักษณนามแทนคำนาม เช่น คำว่า “คน” ในภาษาไทยหลายๆ ภาษาจะใช้คำหนึ่งเป็นคำนามและอีกคำเป็นลักษณนาม เช่น

	คำนาม	ลักษณนาม
ชาน	khon	ko
จ้วง	vun	pow
หลี	aaw	tsuun

ในภาษาไทยและจีน ลักษณนามจะเป็นหมวดคำที่เรียกว่า ลักษณนามจำนวนนับ (numeral classifier) คือคำที่ผูกติดกับจำนวนนับ ในขณะที่ภาษาจีนยังคงใช้ลักษณนามเป็นลักษณนามจำนวนนับตามเดิม ภาษาไทยใช้ลักษณนามในหน้าที่ต่างกัน เช่น หน้าที่การนำเสนอหรือแนะนำ (presentative or introducing function) หน้าที่การอ้าง (referential or anaphoric) เป็นต้น

ในปัจจุบันโครงสร้างลักษณนามมีอยู่ 2 แบบ คือ

คำนาม - จำนวนนับ - ลักษณนาม และ จำนวนนับ-ลักษณนาม-คำนาม โครงสร้างแรกมีในภาษาไทยที่พูดบริเวณตะวันตกเฉียงใต้จากแม่น้ำแดง ส่วนแบบที่สองมีพูดในบริเวณตะวันออกเฉียงเหนือจากแม่น้ำแดง ได้แก่ กลุ่ม กัม-สุย กะได และไทกลุ่มเหนือ ส่วนไทกลุ่มกลางมีการใช้ทั้ง 2 แบบ เพราะอิทธิพลของภาษาจีนและเวียดนาม

จากข้อมูลเกี่ยวกับต้นกำเนิดและวิวัฒนาการของโครงสร้างลักษณนามในภาษาจีน และจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการแยกตัวออกจากกันของภาษาไทย ทำให้สรุปได้ว่าโครงสร้าง จำนวนนับ-ลักษณนาม-คำนามในภาษาไทย เป็นผลมาจากอิทธิพลของภาษาจีน

บทความของสมทรง (2548) ศึกษาโครงสร้างนามวลีจำนวนนับของภาษาไทย-กะไดซึ่งประกอบด้วยภาษาไทยกลุ่มเหนือ ได้แก่ จ้วงเหนือ ปูย ภาษาไทกลุ่มกลาง ได้แก่ จ้วงใต้ นุง และภาษาไทกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ ได้แก่ ไทย ลาว ชาน ลื้อ เต๋อหง พ่าเก คำตี้ ภาษากลุ่มกัม-สุย ได้แก่ กัม (ตัง) สุย ภาษากลุ่มฮไต (หลี) ภาษาที่พูดอยู่ทาง

ตะวันตกเฉียงเหนือของภูมิภาคเอเชียอาคเนย์มีโครงสร้างนามวลีจำนวนนับที่มีลักษณนาม 2 แบบ ซึ่งขึ้นอยู่กับตำแหน่งของคำนามส่วนหลักในวลี คือ แบบที่ 1 คำจำนวนนับ-คำลักษณนาม-คำนาม และ แบบที่ 2 คำนาม-คำจำนวนนับ-คำลักษณนาม การที่ภาษาตระกูลไท-กะไดมีโครงสร้างนามวลีจำนวนนับทั้งสองแบบทำให้เกิดคำถามการวิจัยขึ้นว่านามวลีจำนวนนับแบบใดเป็นแบบดั้งเดิม ผลการวิจัยสรุปได้ว่านามวลีจำนวนนับแบบดั้งเดิมคือ 'คำนาม - จำนวนนับ - ลักษณนาม' เหตุผลที่สำคัญที่สุดที่นำมาสนับสนุนข้อสรุปนี้คือการสัมผัสภาษารองลงมาคือทฤษฎีคลื่นและสุดท้ายคือศิลาจารึก

2.2.2 การกำหนดลักษณนามของภาษาไทยดั้งเดิม

Delancey (1986) ศึกษาระบบลักษณนามในภาษาไทยข้ามสมัยโดยใช้ข้อมูลจากภาษาไทยลาว และชาน (กลุ่มไทตะวันตกเฉียงใต้) ไทและนุง (กลุ่มไทกลาง) และปู้ วูมิง (กลุ่มไทเหนือ)

ผู้เขียนได้กล่าวถึงคำนามที่เป็นคำนามได้ อย่างเดียวไม่มีหน้าที่จำแนกเช่น "สับประรด" คำบางคำเป็นลักษณนามอย่างแท้จริง เช่น "เล่ม" ไม่เคยทำหน้าที่เป็นคำนาม ในระหว่างสองขั้วนี้มีคำนามดังต่อไปนี้

1. คำนามที่ทำหน้าที่เป็นลักษณนามของตัวเอง เช่น "คำตอบ"
2. คำนามที่มีหน้าที่จำแนก เรียกว่า คำจำแนกหมวด (class term) ทำหน้าที่เป็นคำลักษณนามสำหรับคำประสม เช่น "ต้นไม้" คำว่า "ต้น" เป็นคำจำแนกหมวด
3. คำนามที่ทำหน้าที่ทั้งเป็นคำจำแนกและลักษณนาม เมื่อเป็นลักษณนามจะจำแนกคำนามได้กว้างกว่าคำจำแนก เช่น "ร้าน" "คน"
4. คำที่ไม่ใช่คำนามทำหน้าที่เป็นลักษณ

นามและคำจำแนก เช่น "ดวง" ไม่สามารถปรากฏเป็นคำนามเดี่ยวๆ ได้

ในภาษาไทยคำจำแนกหมวดและคำลักษณนามมีลักษณะคาบเกี่ยวกันทางด้านความหมายและศัพท์ นั่นคือลักษณนามหลายคำก็เป็นคำจำแนกหมวดได้ และคำจำแนกหมวดส่วนใหญ่ก็เป็นลักษณนามได้ จะแตกต่างที่ตรงวากยสัมพันธ์ เช่น "ลูกตา สามลูก" คำว่า "ลูก" คำแรกเป็นคำจำแนกหมวดในขณะที่คำที่สองเป็นลักษณนาม

ในภาษาอื่นๆ ที่พูดในทางสี่และเวียนนาม ความแตกต่างระหว่างคำสองประเภทนี้เห็นไม่ค่อยชัด ภาษาเหล่านี้มีโครงสร้างของนามวลีเป็น คำนับจำนวน - ลักษณนาม - คำนาม ซึ่งต่างจากภาษากลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ที่มีโครงสร้าง คำนาม - จำนวนนับ - ลักษณนาม การที่มีโครงสร้างดังกล่าวหมายความว่าคำจำแนกหมวดและคำลักษณนามสามารถปรากฏในตำแหน่งทางไวยากรณ์เดียวกันได้ นอกจากนี้ ในภาษาไทยและภาษาในกลุ่มไทตะวันตกเฉียงใต้ ลักษณนามจะปรากฏในนามวลีต่อเมื่อมีคำจำนวนนับ (numeral) ตัวบ่งปริมาณ (quantifier) หรือคำระบุเฉพาะ (demonstrative) แต่ในสาขาอื่น นามวลีที่ประกอบด้วย ลักษณนาม - คำนาม ปรากฏทั่วไป โครงสร้างนี้จะแสดงการเฉพาะเจาะจง (specificity) หรือชี้เฉพาะ (definiteness) เมื่อเปรียบเทียบกับคำนามที่ปรากฏตามลำพัง ดังในตัวอย่างภาษานุง (Saul 1965) ต่อไปนี้

aw taj	'เอาก้าว'
aw an taj	'เอาก้าวตัวหนึ่ง'
aw taj t'e	'เอาก้าวนั้น'
aw an taj t'e	'เอาก้าวอันนั้น'

ในภาษาไทยลักษณนามจะรวมถึงหน่วยวัด (measure expression) เช่น "ข้าวสามกิโล" เนื่องจากหน่วยวัดเช่นนี้เป็นลักษณะที่ขยายตัวได้กว้างกว่าลักษณนามจำนวนนับ เช่น "ควายสามตัว"

จึงสันนิษฐานตาม Greenberg (1972) ได้ว่าในทางประวัติแล้วลักษณะนามจำนวนนับเป็นลักษณะดั้งเดิม ส่วนการใช้คำจำแนกหมวด หน่วยวัดเป็นวิวัฒนาการของระบบลักษณะนามในระยะต่อมา

ผู้เขียนได้ตั้งสมมติฐาน 2 ประการในการกำหนดลักษณะนามของภาษาไทยดั้งเดิม (Proto-Tai)

1. คำที่ปรากฏเป็นลักษณะนามในทุกภาษาปัจจุบันของทั้ง 3 กลุ่มภาษา

2. คำที่ในภาษาปัจจุบันพิสูจน์ได้ว่าไม่มีคำนามหรือคำจำแนกหมวด คำแบบนี้จะไม่มีการใช้คำนามหรือคำจำแนกหมวดในภาษาไทยดั้งเดิม

จากสมมติฐานทั้ง 2 ประการนี้ ทำให้ได้คำดั้งเดิมที่ทำหน้าที่เป็นลักษณะนามในอย่างน้อย 1 ภาษาจากแต่ละสาขาของภาษาและลักษณะนามที่ปรากฏในสองภาษาของแต่ละสาขา เช่น

ก. คำลักษณะนามที่ปรากฏใน 1 ภาษาของแต่ละสาขา

*tuc [^]	‘สัตว์’
*ʔan [^]	‘ลักษณะนามทั่วไปสำหรับสิ่งไม่มีชีวิต’
*sen [^]	‘สิ่งของที่มี 1 มิติ, ยาว’
*phɛn [^]	‘สิ่งของที่มี 2 มิติ, แข็ง’
*mwaak	‘เครื่องมือ’
*ʔboi [^]	‘ใบไม้ กระดาษแบน’
*mlet	‘เมล็ด’

ข. คำลักษณะนามที่ปรากฏใน 2 ภาษาของแต่ละสาขา

*ʔoŋ [^]	‘มนุษย์’ (กลุ่มไทกลางและไทตะวันตกเฉียงใต้)
*phiɛn [^]	‘ผืน’ (กลุ่มไทกลางและไทตะวันตกเฉียงใต้)
*lom [^]	‘ลำ’ (กลุ่มไทกลางและไทตะวันตกเฉียงใต้)
*blok	‘คอกไม้’ (กลุ่มไทกลางและไทตะวันตกเฉียงใต้)

*diau[^] ‘สิ่งของที่มี 1 มิติ, ยาว’
(กลุ่มไทเหนือและกลุ่มไทกลาง)

*ko[^] ‘ต้นไม้, กอไม้’
(กลุ่มไทเหนือและกลุ่มไทกลาง)

ในรายการคำข้างต้น มี 5 คำที่พิสูจน์ในภาษาปัจจุบันได้ว่าเป็นคำนามหรือคำจำแนกหมวด ได้แก่

*lom [^]	‘ลำต้น’
*mwaak	‘ใบมีด’
*ʔboi [^]	‘ใบไม้’
*mlet	‘เมล็ด’
*blok	‘คอกไม้’

คำว่า *diau[^] และ *ko[^] เป็นคำยืมจากภาษาจีนจึงพบเฉพาะในกลุ่มภาษาไทกลางและไทเหนือ

คำที่เหลือซึ่งไทกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้และไทกลุ่มกลางมีส่วนร่วม ทำให้สนับสนุนความคิดที่ว่าสาขาภาษาทั้งสองรวมกันเป็นหน่วยเดียวแยกออกจากไทกลุ่มเหนือ ดังนั้นจึงตัดสินใจไม่ได้ว่าคำลักษณะนามที่ใช้อยู่ในภาษาทั้งสองกลุ่มนี้เป็นสิ่งใหม่ (innovations) ของภาษาไทกลุ่มกลางและไทกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ดั้งเดิม (Proto-Central Southwestern Tai) หรือเป็นของภาษาไทยดั้งเดิม (Original Proto-Tai) และสูญเสียไปในกลุ่มไทเหนือดั้งเดิม (Proto-Northern Tai)

คำว่า *phɛn[^] ก็เป็นคำยืมจากภาษาจีนแต่ยืมมาก่อน *diau[^] และ *ko[^] ดังนั้นจึงเหลือคำดั้งเดิมที่แท้จริงซึ่งพบในทุกกลุ่มภาษาคือ *tuc[^], *ʔan[^], *sen[^] และคำที่พบเฉพาะในกลุ่มไทกลางและไทตะวันตกเฉียงใต้คือ *ʔoŋ[^] และ *phiɛn[^]

คำดั้งเดิมเหล่านี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ Adams and Conklin (1973) ที่ว่าในระบบลักษณะนาม อันดับแรกจะแยกความแตกต่างระหว่างสิ่งที่มีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต เช่น *tuc[^] และ

*ʔan^h มนุษย์และไม่ใช่มนุษย์ เช่น *ʔon^h และ *ʔan^h หลักฐานข้ามภาษา (cross-linguistic evidence) แสดงให้เห็นว่าการแบ่งแยกระหว่างความยืดหยุ่น/ความแข็ง (flexible/rigid distinction) น่าจะมาจากที่หลังลักษณะนามรูปทรง (shape classifier) ดังนี้

อันดับแรก	ความเป็นมนุษย์ (humanness) และความมีชีวิต (animacy)
อันดับสอง	รูปทรง (shape)
อันดับสาม	ความยืดหยุ่น/ความแข็ง (flexibility/rigid)

ความเป็นมนุษย์ ในระยะต่อมาจะมีการแบ่งตามสถานภาพทางสังคม (social status) มีคำนามหรือคำจำแนกหมวด 2 คำ สำหรับมนุษย์ในทุกกลุ่มภาษา ได้แก่ *Yüñ^h ‘คน’ และ *phu^c ‘ผู้’

ในทำนองเดียวกับลักษณะนาม 1 มิติ หากมีลักษณะนามมากกว่าหนึ่งประเภท จะแบ่งย่อยออกไปอีก ดังนั้นในภาษาไทยและลาว “คน” จะเป็นลักษณะนามสำหรับมนุษย์และ “องค์” สำหรับมนุษย์ที่มีสถานภาพสูง เช่น ราชวงศ์ พระ สิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติและพระพุทธรูป ในภาษาไทมีลักษณะนาม 2 คำ คือ keun ซึ่งมาจาก *Yüñ^h และ o ซึ่งมาจาก *ʔon^h คำว่า keun ใช้กับมนุษย์ที่มีสถานภาพสูง และ o ใช้กับคนทั่วไป ภาษา Tho และภาษากลุ่มไทกลางอื่นๆ ได้นำเอาเพศ (gender) เข้าสู่ระบบลักษณะนาม เช่น ใช้คำว่า po (<*’father’) สำหรับผู้ชายไม่จำกัดอายุ และ maie (<*’mother’) สำหรับมนุษย์และสัตว์เพศเมีย

สรุปโดยภาพรวมของการเปรียบเทียบการเรียงคำลักษณะนามในวลีจำนวนนับของภาษาไทย-กะได ได้มีการเสนอว่ามีการเรียงลำดับสองแบบ ได้แก่ นาม - จำนวนเลข - ลักษณะนาม และ

จำนวนเลข-ลักษณะนาม-นามแบบที่หนึ่งมีลักษณะที่เหมือนการเรียงลำดับในสมัยสุโขทัย (วิไลวรรณ, 2526) ส่วนแบบที่สองเป็นการเรียงคำที่ืมมาจากภาษาจีน(Morev, 2000)และสรุปว่าการเรียงคำแบบที่หนึ่งเป็นการเรียงคำแบบดั้งเดิมของภาษาไทย-กะได (สมทรง, 2548) นอกจากการเรียงคำลักษณะนาม ยังมีการเปรียบเทียบคำลักษณะนามในภาษาไทย-กะไดเพื่อกำหนดลักษณะนามของภาษาไทยดั้งเดิม (DeLancey, 1986)

3. สรุปและอภิปราย

ผลการสังเคราะห์บทความที่ศึกษาคำลักษณะนามในภาษาตระกูลไท-กะไดพบว่าสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ การศึกษาเฉพาะภาษาเดียว และการศึกษาเชิงเปรียบเทียบภาษา การศึกษาเฉพาะภาษาเดียวศึกษาภาษากลุ่มไท ได้แก่ ภาษาจ้วงเหนือ ภาษานุง ภาษาพ่าเกและภาษาลาว การศึกษาเชิงเปรียบเทียบประกอบด้วยการเปรียบเทียบภาษาดังต่อไปนี้คือ ภาษาไทกลุ่มเหนือ ได้แก่ จ้วงเหนือ ปูยี ภาษาไทกลุ่มกลาง ได้แก่ จ้วงใต้ ไท่ นุง และภาษาไทกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ ได้แก่ ไทย ลาว ซาน ลื้อ เต๋อหง พ่าเก คำตี้ อาหม ภาษากลุ่มกัม-สุข ได้แก่ กัม (คัง) สุข หลินเกา มูลัม เมานาน และภาษากลุ่มฮโล (หลิ)

บทความที่ศึกษาเฉพาะภาษาเดียวแบ่งประเด็นการศึกษาได้ดังนี้

1. ศึกษาหน้าที่ของคำลักษณะนามและตำแหน่งของคำลักษณะนามในนามวลีจำนวนนับของภาษาจ้วง (ปราณี, 2529 Milliken, 2000)

2. ศึกษาคำจำกัดความของคำลักษณะนาม การใช้คำลักษณะนาม ประเภทของคำลักษณะนาม และรูปแบบทางวากยสัมพันธ์ของคำลักษณะนาม โดยพิจารณาอิทธิพลของภาษาจีนที่มีต่อภาษาจ้วง (Ban, 1998; Zhang Yuan Sheng, 1979; Qin Xi-

aohang, 2005; Bo Wen Zhe, 2003; Li Yong Xing, 1993; Wei Qingwen, 1982)

3. จำแนกคำลักษณนามของภาษาออกเป็นชนิดต่างๆ (Saul, 1965)

4. ศึกษาโครงสร้างของนามวลีจำนวนนับของภาษาพม่าและคำลักษณนามแบบต่างๆ Dongde and Wilaisak (1991)

5. จำแนกหน่วยนามในภาษาลาวตามแนวแบบลักษณภาษาวากยสัมพันธ์หน่วยคำสาก ระบบลักษณนามจำนวนนับเป็นระบบต้นแบบที่มีลักษณนามจำนวนมากมายซึ่งมีการจำแนกย่อยทางความหมาย (Enfield, 2004)

สรุปได้ว่าประเด็นหลักๆ ที่ศึกษาคือ คำจำกัดความ การใช้หรือหน้าที่ของคำลักษณนาม การจำแนกคำลักษณนาม และรูปแบบทางวากยสัมพันธ์ การศึกษาส่วนใหญ่จะศึกษาภาษากลุ่มไท อย่างไรก็ตามก็ยังมีภาษาอีกหลายภาษาในกลุ่มไทที่ยังมีการศึกษาคำลักษณนามจำนวนน้อยอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาไทกลุ่มกลาง และภาษาไทกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ที่พูดในประเทศอินเดียและพม่า การศึกษาภาษาเหล่านี้เพิ่มเติมจะทำให้เห็นความสัมพันธ์ของภาษาต่างๆ ในกลุ่มไทชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น งานวิจัยคำลักษณนามของภาษาพม่า (Dongde and Wilaisak, 1991) ทำให้พบว่าการใช้คำลักษณนามของภาษาพม่ามีความใกล้เคียงกับภาษาชานและลื้อที่พบในงานวิจัยของ Somsong (2007a) ทางด้านการขยายการใช้เชิงอุปลักษณ์ของคำลักษณนาม สัทฐานกลม /hōy/ เป็นต้น นอกจากนี้การวิจัยในอนาคตควรที่จะมีการศึกษาระบบคำลักษณนามในภาษาไท-กะไดอื่นๆ ด้วย เช่น ภาษากลุ่มกัม-สุย กลุ่มกระ (Kra) และกลุ่มฮไล (หลี) และเนื่องจากในการสังเคราะห์บทความครั้งนี้ บทความที่เขียนเป็นภาษาจีนสามารถค้นคว้าได้จำกัด จึงควรมีการสำรวจผลงานของนักวิชาการจีนก่อนว่ามีการศึกษา

คำลักษณนามในภาษาไท-กะไดอื่นๆ มาก่อนแล้ว มากน้อยอย่างไร หรือแม้แต่ภาษาที่อยู่ในสาขาย่อยของกลุ่มภาษาไทก็ยังมีมีการศึกษาคำลักษณนามค่อนข้างจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษากลุ่มไทเหนือจะศึกษาภาษาจ้วงเหนือกันมาก และภาษาไทกลางจะศึกษาเฉพาะภาษาญะและจ้วงได้ จึงควรที่จะศึกษาภาษาอื่นๆ ในแต่ละกลุ่มด้วย

บทความที่เปรียบเทียบภาษาแบ่งออกเป็น การเปรียบเทียบร่วมสมัยและการเปรียบเทียบเชิงประวัติ

บทความที่เปรียบเทียบภาษาร่วมสมัยประกอบด้วยบทความที่เปรียบเทียบภาษาในกลุ่มไทตะวันตกเฉียงใต้คือไทลื้อและไทเด่อง (Zhang, 1986) ประเด็นที่เปรียบเทียบ ได้แก่ การจำแนกคำลักษณนามหรือที่ผู้เขียนเรียกว่าค่านับจำนวนออกเป็น 2 แบบใหญ่ๆ ศึกษาหน้าที่ทางไวยากรณ์ของค่านับจำนวน ตำแหน่งของค่านับจำนวนในนามวลีและประโยค และเงื่อนไขในการตัดค่านับจำนวน

บทความของ Somsong (2007a,b) เปรียบเทียบภาษาไท-กะไดจำนวน 10 ภาษา ประกอบด้วย ภาษาไทกลุ่มเหนือ ได้แก่ ปูยิ, จ้วงเหนือ ภาษาไทกลุ่มกลาง ได้แก่ จ้วงใต้ ภาษาไทกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ ได้แก่ ลื้อ, ชาน, ลาว, และไทย ภาษากลุ่มกัม-สุย และภาษากลุ่มฮไล (หลี) และบทความของสมทรง (2549) ศึกษาเฉพาะภาษากลุ่มไท บทความแรกเปรียบเทียบคำลักษณนามทั่วไป บทความที่สองเปรียบเทียบคำลักษณนามของสิ่งที่มีชีวิต และบทความสุดท้ายเปรียบเทียบคำลักษณนามบ่งสัทฐาน จุดมุ่งหมายของทั้งสามบทความคือเปรียบเทียบการใช้คำลักษณนามที่มีรูปคล้ายกันเพราะเป็นคำร่วมเชื้อสาย (cognates) ว่าปัจจุบันมีการใช้เหมือนหรือต่างกันอย่างไร นอกจากนี้ยังศึกษาคำลักษณนามที่เกิดขึ้นในภายหลัง (innovations) และใช้กันเฉพาะ

ในบางกลุ่ม และสุดท้ายศึกษาว่าภาษาจีนมีอิทธิพลต่อการใช้คำลักษณนามของภาษาตระกูลไท-กะไดอย่างไร

จะเห็นได้ว่าบทความของ Zhang (1986) เปรียบเทียบภาษาสองภาษา และศึกษาคำลักษณนามในหลายแง่มุม ในขณะที่บทความของ Somsong (2007 a, b) และสมทรง (2549) เน้นเปรียบเทียบการใช้คำลักษณนามในภาษาไท-กะไดจำนวนถึง 10 ภาษาและศึกษาการสัมผัสภาษากับภาษาจีนอีกด้วย

ดังนั้นการเปรียบเทียบภาษาไท-กะไดอื่นๆ ให้เพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาษาไท-กะไดกลุ่มกระและให้ครอบคลุมแง่มุมต่างๆ นับเป็นงานวิจัยต่อยอดที่น่าจะศึกษาต่อไป และจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อวิชาภาษาศาสตร์เชิงเปรียบเทียบและประวัติ

บทความที่เปรียบเทียบภาษาเชิงประวัติประกอบด้วยบทความที่ศึกษาการเรียงลำดับคำลักษณนามและบทความที่เกี่ยวกับการกำหนดลักษณนามของภาษาไทดั้งเดิม

บทความที่เปรียบเทียบการเรียงลำดับคำลักษณนามประกอบด้วยบทความที่เปรียบเทียบเฉพาะภาษากลุ่มไทซึ่งมีโครงสร้าง คำนาม จำนวนนับ ลักษณะนาม เหมือนภาษาสุโขทัย (วิไลวรรณ, 2526) และบทความที่เปรียบเทียบภาษาไท-กะไดหลายกลุ่ม (Morev, 2000; สมทรง, 2548) Morev ให้ข้อสรุปว่าโครงสร้าง จำนวนนับ ลักษณะนาม คำนามที่พบในภาษากลุ่มไทนั้น เป็นผลมาจากอิทธิพลของภาษาจีน ในขณะที่สมทรงลงความเห็นว่านอกจากโครงสร้างดังกล่าวจะเป็นโครงสร้างที่ยืมมาจากภาษาจีนแล้ว โครงสร้างดั้งเดิมของภาษากลุ่มไทคือ “คำนาม – จำนวนนับ - ลักษณะนาม โดยใช้หลักฐานจากการสัมผัสภาษาทฤษฎีคลื่น และศิลาจารึก การศึกษาเพื่อหาหลักฐานเพิ่มเติมมาได้แจ้งหรือสนับสนุนความคิดนี้นับ

ว่าเป็นงานวิจัยที่ควรจะดำเนินการต่อไป

บทความที่เกี่ยวกับการกำหนดลักษณนามของภาษาไทดั้งเดิมคือ บทความของ Delancey (1986) ซึ่งเปรียบเทียบระบบลักษณนามในภาษาไทข้ามสมัยโดยใช้ข้อมูลจากภาษาไทยลาวและชาน (กลุ่มไทตะวันตกเฉียงใต้) ไทและนุง (กลุ่มไทกลาง) และปู้ยี้ จ้วงเหนือ (กลุ่มไทเหนือ) จุดประสงค์หลักของบทความคือกำหนดลักษณนามของภาษาไทดั้งเดิม (Proto-Tai)

โดยภาพรวม ทั้งบทความที่ศึกษาเฉพาะภาษาเดียวและบทความเชิงเปรียบเทียบส่วนใหญ่จะเน้นศึกษาคำลักษณนามจำนวนนับ (numeral classifier) ซึ่งเป็นลักษณนามที่สามารถนำมาจำแนกคำนามเป็นหมวดหมู่ ดังนั้นงานที่ควรจะทำต่อไปคือศึกษาลักษณนามชนิดอื่นซึ่งไม่สามารถนำมาจัดคำนามเป็นหมวดหมู่ได้เพราะไม่มีความสัมพันธ์ทางความหมายโดยตรงกับคำนาม เช่น

- ลักษณะนามหน่วยวัด (measure classifier) เช่น อายุ 1 ปี หมู 3 กิโล
- ลักษณะนามปริมาณ (quantity classifier) เช่น น้ำ 2 แก้ว ไข่กรอก 3 ไม้
- ลักษณะนามซ้ำ (repeater classifier) เช่น ห้อง 2 ห้อง ดอกไม้ 5 ดอก
- ลักษณะนามกลุ่ม (collective classifier) เช่น กระดาด 2 กอง รองเท้า 1 คู่
- ลักษณะนามที่แสดงชนิดหรือประเภท เช่น กับข้าว 5 อย่าง ขน 3 ชนิด
- ลักษณะนามตามหลังคำกริยา (verbal classifier) เช่น ตี 1 ที

นอกจากนี้เนื่องจากการใช้คำลักษณนามมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบทางสังคม เช่น ทำเนียบภาษาและคุณลักษณะของผู้ใช้ภาษา เช่น สถานะทางสังคม อายุ และเพศ จึงควรมีการศึกษาคำลักษณนามของภาษาไท-กะไดเชิงภาษาศาสตร์สังคม

การสัมผัสภาษามีอิทธิพลต่อการใช้คำ
ลักษณะนามในภาษาตระกูลไท-กะได นอกจากภาษา
จีนยังมีภาษาอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อภาษากลุ่มไท เช่น
ภาษาพม่าที่มีอิทธิพลต่อภาษาชาน และควรจะ
ศึกษาการสัมผัสภาษาต่างยุคสมัยกันอีกด้วย

และสุดท้าย บทความที่นำมาสังเคราะห์
ส่วนใหญ่ศึกษาภาษากลุ่มไท จึงควรมีการศึกษา
ภาษาไท-กะไดอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ภาษาอื่นในกลุ่ม
กัม-สุย (Mulam, Then, Mak, Maonan) ภาษาในกลุ่ม
Kra (Gelao, Lachi, Laha, Paha, Buyang, Pubiao)
 เป็นต้น

เชิงอรรถท้ายบท

1. บทความปริทัศน์เรื่องนี้ได้คัดเลือก
เฉพาะบทความที่ปรากฏในการทบทวนวรรณกรรม
ในหนังสือเรื่อง “การเปรียบเทียบคำลักษณะนามใน
ภาษาตระกูลไท-กะได” (สมทรง 2552) และได้รวม
บทความที่สำรวจพบเพิ่มเติม ผู้เขียนขอขอบพระคุณ
ศาสตราจารย์ ดร. ปราณี กุลละวณิช และ
รองศาสตราจารย์ ดร. วีระ โอสถาภิรัตน์ ที่กรุณา
เป็นบรรณาธิการของหนังสือดังกล่าว และขอ
ขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุจริตลักษณ์ ศิผดุง
ที่กรุณาเป็นบรรณาธิการของบทความปริทัศน์
เรื่องนี้

เอกสารอ้างอิง

- ปราณี กุลละวณิชย์. (2529). ลักษณะนามในภาษาจ้วงอู๋หมิง. ใน *จ้วง: ชนชาติไทในสาธารณรัฐประชาชนจีน ภาคที่ 1: ภาษา* (หน้า 88-97). กรุงเทพฯ: ศูนย์ภาษาและวรรณคดีไทย
- วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์. (2526). *ภาษาศาสตร์เชิงประวัติวิวัฒนาการภาษาไทยและภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมทรง บุญพัฒน์. (2548). นามวลีจำนวนนับดั้งเดิมของภาษาไท-กะได. ใน *เอี่ยม ทองดี, โสภนา ศรีจำปา, และลักขณา คาวรัตน์หงษ์ (บรรณาธิการ), รวมบทความวิชาการภาษาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาชนบท* (หน้า 39-48). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิกจำกัด.
- สมทรง บุญพัฒน์. (2549). การเปรียบเทียบคำลักษณนามบอกสถานะของคำนามในภาษาตระกูลไทวารสารภาษาและภาษาศาสตร์, 24(2), 1-16.
- สมทรง บุญพัฒน์. (2552). *การเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาตระกูลไท-กะได*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลด.
- Adams, K.L. and Conklin, N.F. (1973). *Toward a theory of natural classification*. Papers from the 9th Regional Meeting of the Chicago Linguistic Society (pp. 1-10).
- Ban .(1998) .Zhaung Yu Ji Guan Han Yu Fang Yuan Zhong De Te Zhu Liang Ci “Zhan”, “Pu”, “Tang” Kao Shi. *Journal of Jinan University*, 2(4), 91-95.
- Bo Wen Zhe. (2003). Zuang Yu Liang Ci De Yu Fa Shaung Cong Xing. *Minzu Yuwen*, 6, 7-12.
- DeLancey, S. (1986). Toward a history of Tai classifier systems. In C. Craig (Ed.), *Typological Studies in Language*, Vol. 7, *Noun Classes and Categorization* (pp. 241-262). Amsterdam: John Benjamins.
- Dongde, R.V., Wilaisak K., P.M. (1991). Classifiers in Tai-Phake. *Language and Linguistics*, 10(1), 22-46.
- Enfield, N.J. (2004). Nominal classification in Lao: a sketch. *Sprachtypol. Univ. Forsch. (STUF)*, *Burlin*, 57(2/3), 117-143.
- Greenberg, J.H. (1972). Numerical classifiers and substantival number: Problems in the Genesis of a linguistic type. *Working Papers on Language Universals*, 9, 1-39.
- Jones, R.B. (1970). Classifiers constructions in Southeast Asian. *Journal of the American Oriental Society*, 90(1), 1-12.
- Li Yong Xing. (1993). Zhuang Han Dai Ci Shu Ci Liang Ci Ming Ci Jie Gou Xing Shi bi Jiao Fen Xi. *Minzu Yuwen*, 4, 38-63.
- Milliken, M. (2000). *The classifier gij in Northern Zhuang*. In S. Burusphat (Ed.), *Proceedings: The International Conference on Tai Studies* (pp. 173-200).
- Morev, L.N. (2000). Some afterthoughts on classifiers in the Tai languages. *Mon-Khmer Studies*, 30, 75-82.

- Qin Xiaohang. (2005). Guan Yu Zhuang Yu Liang Ci De Tou Huo. *Minzu Yuwen*, 3, 52-56.
- Saul, J.E. (1965). Classifiers in Nung. *Lingua*, 13(3), 278-290.
- Somsong B. (2007a). A comparison of general classifiers in Tai-Kadai languages. *Mon-Khmer Studies*, 37, 129-153.
- Somsong B. (2007b). Animate classifiers in Tai languages. *International Journal of the Sociology of Language*, 186, 109-124.
- Wei Q. (1982). On the classifiers of the Zhuang language. *A Collection of Studies on the Classifiers in Minority Languages* (pp. 268-283). Xining: Qinghai National Publishing House.
- Zhang G. (1986). *Measure words in Tai: Their syntactic functioning word order, and the problems of deletion*. Presented at the Association for Asian Studies Annual Meeting in Chicago, March 1986. Translated by Ngampit Jagacinski.
- Zhang Yuan Sheng. (1979). A study on the classifiers in Wuming vernacular of the Zhuang language. *Minzu Yuwen*, 3, 191-198.